

Ako komunikovať o násilí na deťoch

Komunikácia môže byť nástrojom zmeny.
Záleží na tom, ako ju používame.

Spolufinancovaný
Európskou úniou

PROGRAM
SLOVENSKO

MINISTERSTVO
PRÁCE, SOCIÁLNYCH
VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Prečo je dôležité, ako hovoríme o násilí na deťoch

Spôsob, akým sa hovorí o násilí na deťoch – v médiách, na sociálnych sieťach, ale aj v bežnej konverzácii – formuje to, **ako spoločnosť tento problém vníma**, ako naň reaguje a akú prioritu mu pripisuje. Násilie voči deťom nie je len osobná tragédia; je to celospoločenský problém, ktorý má dlhodobé následky na zdravie, vývin a budúcnosť jednotlivcov aj celých komunit.

Jazyk, ktorý používame, môže byť **podporiť pochopenie a empatiu**, alebo naopak viesť k bagatelizácii, nepochopeniu či dokonca k obviňovaniu obetí. Preto je nevyhnutné pristupovať ku komunikácii o násilí na deťoch s maximálnou citlivosťou, presnosťou a rešpektom. Zodpovedná komunikácia je dôležitou súčasťou prevencie násillia – ovplyvňuje verejnú mienku, pomáha odtabuizovať tému a môže podporiť ľudí v tom, aby zasiahli alebo vyhľadali pomoc.

Zvlášť v prostredí sociálnych médií, kde sa informácie šíria rýchlo a často bez kontextu, je dôležité **nastaviť jasné pravidlá, ktoré chránia deti**, zabráňujú sekundárnej viktimizácii a podporujú informované a citlivé spravodajstvo.

Násilie voči deťom je realita, ktorej čelia tisíce detí na Slovensku aj vo svete. Často sa odohráva v tichosti, za zatvorenými dverami – a ešte častejšie zostáva nepovšimnuté. To, ako o tejto téme hovoríme v médiách, na sociálnych sieťach alebo v bežnej konverzácii, **formuje spôsob, akým násilie ako spoločnosť vnímame, rozoznávame a ako naňho reagujeme**.

Médiá a sociálne siete majú v tomto prostredí **nezastupiteľnú úlohu**. Ich správy môžu upozorniť na zlyhania systému, priblížiť verejnosti príbehy detí, ktoré potrebujú pomoc, **scitliviť spoločnosť na tému, ktorá býva často tabuizovaná**, alebo do-

konca prispieť k zavedeniu zmien v legislatíve či v praxi orgánov ochrany detí.

Správne zvolený jazyk, citlivé podanie a rešpektujúci prístup môžu:

- podporiť dôveru obetí, aby sa nebáli požiadať o pomoc,
- znížiť stigmatizáciu a hanbu, ktorú obeť násillia často cíti,
- motivovať okolie dieťaťa konať a nahlásiť podozrenie na týranie,
- posilniť spoločenské povedomie o tom, že násilie nie je „súkromná vec“, ale závažný problém verejného zdravia.

Naopak, necitlivé alebo nepresné informovanie môže **prehlbovať traumy, viesť k sekundárnej viktimizácii, šíriť škodlivé mýty alebo podporovať pasivitu verejnosti**. Aj dobre mienený článok môže nechtiac ublížiť – ak napríklad zverejní detaily, ktoré umožnia identifikovať obeť, alebo použije jazyk, ktorý naznačuje spoluvinu dieťaťa.

Preto potrebujeme rámec – súbor zásad, ktoré pomôžu všetkým, ktorí o násilí na deťoch hovoria a píšú, **zvoliť jazyk, ktorý bude chrániť, nie ubližovať**.

Tento dokument vznikol ako praktická pomôcka pre novinárov, tvorcov obsahu, správcov diskusií, aj každého, kto má vplyv na verejný diskurz.

Ciele politiky ochrany detí v médiách a sociálnej komunikácii

1. **Chrániť najlepší záujem každého dieťaťa**

Uprednostňovať blaho a dôstojnosť dieťaťa pred akýmkoľvek iným cieľom – vrátane zvyšovania povedomia či presadzovania detských práv. Vyhnúť sa akémukoľvek zneužívaniu príbehov detí na zviditeľnenie či zisk.

2. **Zabezpečiť citlivú a rešpektujúcu komunikáciu**

Používať jazyk, ktorý neobviňuje dieťa, nehovorí o jeho „spoluúčasti“ a presne popisuje násilie bez senzáciečnosti. Vyhýbať sa traumatizujúcim detailom.

3. **Chrániť identitu, súkromie a dôvernosť dieťaťa**

Nezverejňovať meno, fotografiu, školu, bydlisko ani iné údaje umožňujúce identifikáciu dieťaťa – najmä v prípadoch násillia alebo zneužitia.

4. **Zabrániť sekundárnej viktimizácii**

Informovanie o prípade nesmie vystaviť dieťa ďalšiemu psychickému zraneniu, hanbe alebo stigme. Je dôležité zvažovať nielen obsah, ale aj formu a šírenie informácií.

5. **Podporovať povedomie cez presné a kontextové informovanie**

Ukazovať násilie na deťoch ako súčasť širšieho spoločenského problému. Pripájať informácie o prevencii, systéme ochrany a spoločenských súvislostiach.

6. **Využívať médiá ako nástroj zmeny, nie ubližovania**

Povzbudzovať verejnosť k angažovanosti a empatii cez zodpovedné rozprávanie. Zdieľať možnosti pomoci, linky dôvery a praktické kroky, ktoré môžu čitatelia podniknúť.

7. **Spolupracovať s odborníkmi a vychádzať z overených údajov**

Konzultovať citlivé témy s odborníkmi na ochranu detí – psychológmi, sociálnymi pracovníkmi, právnikmi. Zabezpečiť presnosť a etickosť obsahu.

8. **Rešpektovať rôznorodosť a nediskriminovať**

Zabezpečiť rovnaký prístup ku všetkým deťom – bez ohľadu na pohlavie, etnický pôvod, náboženstvo, zdravotné znevýhodnenie, sociálne postavenie či vzdelanie.

9. **Podporovať participáciu detí**

Zapojiť deti do rozhodovania o ich vystupovaní v médiách len v prípade, že je to bezpečné, vhodné a v ich záujme. Rešpektovať ich názor, vek a vyspelosť.

10. **Zodpovedne moderovať verejný diskurz**

Aktívne odstraňovať nenávistné, stigmatizujúce alebo obviňujúce komentáre. Podporovať slušnú diskusiu, poskytovať fakty a chrániť dôstojnosť obetí.

11. **Zaručiť právo odmietnuť zverejnenie**

Dieťa alebo jeho zákonný zástupca má právo odmietnuť akékoľvek zverejnenie alebo mediálne vystúpenie. Súhlas musí byť informovaný a slobodný.

12. **Hlásiť podozrenie na násilie**

Každý, kto počas prípravy obsahu nadobudne dôvodné podozrenie, že dieťa je ohrozené alebo zažilo násilie, má povinnosť kontaktovať príslušné inštitúcie alebo organizácie.

Všeobecné zásady komunikácie o násilí na deťoch v médiách a online priestore

Najlepší záujem dieťaťa je prvoradý

- Pri každej komunikácii, ktorá sa týka detí – priamo alebo nepriamo – musí byť na prvom mieste ich bezpečie, dôstojnosť a psychické zdravie.
- Vyhýbajte sa situáciám, ktoré by mohli deti vystaviť stresu, riziku stigmaty, opakovanej traume alebo ohrozeniu ich vývoja.
- Zvážte, či je vystúpenie dieťaťa v médiách naozaj v jeho záujme – aj v prípade, že existuje súhlas.

Právo na ochranu pred akýmkoľvek druhom násillia

- Zdržiavajte sa akýchkoľvek foriem mediálneho tlaku na dieťa alebo jeho rodinu.
- Nežiadať deti, aby opisovali alebo znovu prežívali bolestivé udalosti, ani aby ich "zahrali" pred kamerou.
- V prípade kontaktu s deťmi počas spracovania citlivých tém (napr. protesty, vyšetovanie, krízové situácie) konať s maximálnou ohľaduplnosťou.

Právo na súkromie a dôvernôst

- Rešpektujte právo dieťaťa na súkromie vrátane jeho identity, príbehu a okolností.
- Nezverejňujte mená, bydliská, školy, vek ani iné údaje, ktoré by mohli viesť k identifikácii dieťaťa.
- V online priestore používajte anonymizáciu a neumožňujte spätnú dohľadateľnosť.
- Obrazový alebo zvukový záznam zverejňujte len s výslovným a informovaným súhlasom zákonného zástupcu – a iba ak je to nevyhnutné a v záujme dieťaťa.

Etika komunikácie a zodpovednosť

- Každý výstup o deťoch v médiách má etický rozmer – jeho dôsledky môžu ovplyvniť dieťa na dlhé roky.
- Vyhýbajte sa senzaciečtivému spracovaniu, moralizovaniu, obviňovaniu alebo jednostranným výkladom.
- Rešpektujte vek, pohlavie, skúsenosti a citovú zrelosť detí. Nežiadať ich, aby vyjadrovali názory, ktorým nerozumejú alebo ktoré nezodpovedajú ich schopnostiam.

Právo odmietnuť mediálnu pozornosť

- Dieťa (alebo jeho zákonný zástupca) má právo odmietnuť byť súčasťou medializácie – bez následkov, nátlaku alebo manipulácie.
- Každý výskyt v médiách musí byť dobrovoľný a v súlade so zásadou „najlepší záujem dieťaťa“.

Spôľahlivosť informácií a spolupráca s odborníkmi

- Vyhľadávajte fakty a údaje u dôveryhodných odborných inštitúcií (napr. centrá pomoci, sociálne služby, detskí psychológovia).
- Vyvarujte sa subjektívnych výkladov, šírenia neoverených informácií alebo zneužívania príbehov detí na politické či komerčné účely.
- Uprednostňujte pohľad na širšie spoločenské javy (napr. násillie v rodine, detská chudoba) pred medializáciou jednotlivcov.

Pravidlá komunikácie o násilí na deťoch v médiách a online priestore

POUŽÍVAJTE PRESNÚ A REŠPEKTUJÚCU TERMINOLÓGIU

Správne: „10-ročný chlapec bol vystavený násilliu zo strany blízkej osoby“

Nesprávne: „Chlapec sa zaplietol do násillného konfliktu“

Vyhýbajte sa slovám, ktoré naznačujú spoluvinu alebo súhlas dieťaťa.

Pri komunikácii o násillí na deťoch je nevyhnutné používať jazyk, ktorý presne vystihuje situáciu a zároveň chráni dôstojnosť dieťaťa. Vyhýbajte sa výrazom, ktoré môžu naznačovať spoluvinu dieťaťa alebo jeho aktívnu účasť na násillí. Násillie je páchané na dieťati, nie s jeho súhlasom alebo vinou. Používajte formulácie ako „dieťa bolo vystavené násilliu“, „dieťa zažilo týranie“, a nie „dieťa sa zaplietlo do násillia“ alebo „dieťa bolo súčasťou konfliktu“. Terminológia musí odrážať skutočnú dynamiku bez zavádzania verejnosti.

ODSUDZUJTE PÁCHATEĽA, CHRÁŇTE OBEŤ

✓ **Správne:** „Otec fyzicky napadol vlastné dieťa – polícia začala vyšetrovanie“

✗ **Nesprávne:** „Incident medzi dieťaťom a jeho otcom šokoval susedov“

Vinu vždy pripisujte páchatel'ovi, **nikdy obeti**.

V každej správe o násilí na deťoch musí byť zodpovednosť jednoznačne pripísaná páchatel'ovi. Jazyk správy by nemal žiadnym spôsobom naznačovať, že obeť je vinná alebo že k násiliu prispela. Píšte tak, aby bolo jasné, kto je útočník a kto je obeť, napríklad „dospelý fyzicky napadol dieťa“ namiesto „dieťa bolo zapletené do incidentu“. Dôrazne sa vyhýbajte formuláciám, ktoré by mohli relativizovať trestný čin alebo znižovať závažnosť činu páchaného na dieťati.

CHRÁŇTE IDENTITU DIEŤAŤA

✓ **Správne:** „8-ročné dievča z východného Slovenska čelilo domácemu násiliu“

✗ **Nesprávne:** „Katka z 3.B zažila hrôzu v rodine: Bil ju opitý otec“

Nevystavujte deti sekundárnej viktimizácii zverejnením citlivých údajov.

Zverejnenie totožnosti dieťaťa alebo informácií umožňujúcich jeho identifikáciu môže mať vážne následky vrátane sekundárnej viktimizácie a stigmatizácie. Preto je dôležité neuvádzať meno, školu, presné bydlisko, ani iné identifikačné znaky dieťaťa. Stačí všeobecné označenie ako „5-ročné dieťa zo západného Slovenska“. Každý detail, ktorý by mohol viesť k odhaleniu identity dieťaťa, by mal byť z textu odstránený.

VYHÝBAJTE SA SENZÁCIECHTIVOSTI

✓ **Správne:** „Dievča utrpelo vážne zranenia, prípad preveruje polícia“

✗ **Nesprávne:** „Zlomil jej ruku, bil ju do bezvedomia – hrôzostrašné muky 10-ročného dievčaťa“

Nezveličujte ani **nešokujte** – sústreďte sa na **fakty a pomoc**.

Pri spracovaní príbehov o násilí na deťoch je nutné zachovať citlivosť a vyhnúť sa grafickému opisovaniu zranení alebo priebehu násilného činu. Úlohou médií nie je šokovať, ale informovať a zároveň chrániť dôstojnosť obetí. Nepíšte o fyzických detailoch násilia, ak to nie je nevyhnutné pre pochopenie kontextu. Vety ako „dieťa utrpelo vážne zranenia“ sú dostatočné, bez potreby opisovať rany alebo prejavy bolesti.

KONTEXTUALIZUJTE NÁSILIE AKO SPOLOČENSKÝ PROBLÉM

✓ **Správne:** „Prípad poukazuje na pretrvávajúci problém domáceho násilia voči deťom“

✗ **Nesprávne:** „Výnimočný prípad krutosti šokoval dedinu“

Poukazujte na **systémové príčiny** a **potrebu prevencie**, nie izolované prípady.

Násilie na deťoch nie je ojedinelým javom, ale súčasťou širších spoločenských problémov. Pri informovaní o jednotlivých prípadoch treba doplniť správy o širší kontext: štatistiky, poznatky o prevencii, súvislosti s domácim prostredím, sociálnymi problémami či verejným zdravím. Nevytvárajte obraz výnimočného prípadu; ukažte, že ide o problém, ktorý vyžaduje systematické riešenie a preventívne opatrenia.

PODPORUJTE RIEŠENIA A ZDROJE POMOCI

✓ **Správne:** „Ak poznáte ohrozené dieťa, kontaktujte linku pomoci 116 111“

✗ **Nesprávne:** „Ďalšie dieťa padlo za obeť tyranovi – ľudia sú zhrození“

Ponúknite čitateľom konkrétne možnosti pomoci.

Každá správa o násilí na deťoch by mala obsahovať aj informácie o tom, ako môže

verejnosť reagovať, kde môže hľadať pomoc alebo ako môže nahlásiť podozrenie na násilie. Odporúčame uvádzať kontakty na linky pomoci, krízové centrá alebo iné organizácie poskytujúce podporu obetiam násilia. Takáto praktická informácia môže pomôcť zachrániť ďalšie deti a zároveň posilniť rolu médií ako zodpovedných informátorov.

BUĎTE CITLIVÍ PRI VÝBERE JAZYKA

✓ **Správne:** „Preživší násilia hovorí: Nikto by nemal zažiť to, čo ja“

✗ **Nesprávne:** „Malý chlapec sa stal ďalšou obeťou“

Rešpektujte, ak si dieťa alebo jeho zástupca želá určitý spôsob označenia.

Rešpektujte, ako sa osoba, ktorá prežila násilie, chce označovať – niektorí preferujú pojem „obeť“, iní „preživší“. Ak je to možné, overte si preferencie a používajte ich. Vyhýbajte sa jazyku, ktorý môže znižovať dôstojnosť jednotlivcov alebo naznačovať ich pasivitu. Jazyk je mocným nástrojom, ktorý môže buď podporiť zotavenie, alebo spôsobiť ďalšie zranenie.

NEPOUŽÍVAJTE NESPRÁVNE ALEBO BAGATELIZUJÚCE POJMY

✓ **Správne:** „Muž čelí obvineniu za držanie materiálu zobrazujúceho sexuálne zneužívanie detí“

✗ **Nesprávne:** „Polícia zadržala muža za detskú pornografiu“

Pomenovávajte veci tak, aby odrážali **závažnosť** násilia.

Vyhýbajte sa pojmom, ktoré skresľujú závažnosť násilia. Napríklad výraz „detská pornografia“, hoci sa nachádza v slovenskom trestnom zákone, je z medzinárodného hľadiska považovaný za zastaraný a nevhodný. Môže navodzovať mylný dojem, že ide o legálny alebo konsenzuálny obsah. Správnejšie je používať pojem „materiál zobrazujúci sexuálne zneužívanie detí“, ktorý presne vystihuje, že ide o dokumentáciu trestného činu. Používanie presných výrazov pomáha správne formovať verejnú mienku.

POUŽÍVAJTE TEMATICKÉ AJ EPIZODICKÉ ROZPRÁVANIE

✓ **S kontextom:** „Násilie nie je ojedinelé. Príbeh 12-ročného Adama ukazuje zlyhania systému“

✗ **Bez kontextu:** „Príbeh jedného chlapca, ktorý prežil násilie“

Kombinujte konkrétne príbehy s vysvetlením **širšieho problému**. Pomôžte verejnosti **pochopiť**, že násilie na deťoch je **systematický problém**, nie ojedinelý prípad.

Pri rozprávaní príbehov kombinujte konkrétne prípady so širším spoločenským vysvetlením. Nestačí len opísať jeden prípad násilia; je dôležité ukázať, ako súvisí s ďalšími faktormi ako je chudoba, domáce násilie, absencia prevencie alebo systémové zlyhania. Takéto rozprávanie pomáha verejnosti pochopiť, že násilie voči deťom je problém, ktorý treba riešiť na viacerých úrovniach.

SPOLUPRACUJTE S ODBORNÍKMI

✓ **Správne:** „Redakcia sa rozhodla zverejniť výpoveď dieťaťa bez odborného stanoviska“

✗ **Nesprávne:** „Príbeh preživšieho vznikol v spolupráci s odborníkmi na detskú psychológiu“

Využívajte informácie od psychológov, sociálnych pracovníkov, zástupcov štátnych inštitúcií a odborných organizácií (prípadne aj neziskových organizácií), ktoré sa dlhodobo venujú téme násilia na deťoch alebo sa podieľajú na výskume v tejto oblasti.

Overujte si fakty a **vychádzajte** z odborných zdrojov.

Pri príprave materiálov o násilí na deťoch je vhodné konzultovať s odborníkmi, ktorí môžu poskytnúť hodnotné informácie, odporúčania pre jazyk komunikácie a zároveň zabezpečiť, že výstupy budú presné, citlivé a zrozumiteľné pre verejnosť. Spolupráca s odborníkmi zvyšuje kvalitu aj spoločenský prínos mediálnych obsahov.

Vplyv komunikácie na okolie dieťaťa

Pri informovaní o násilí na deťoch je potrebné uviesť si, že medializácia neovplyvňuje len samotnú obeť, ale aj:

- blízkych príbuzných (súrodencov, starých rodičov, rodičov, ktorí nie sú páchatelmi),
- svedkov násilia (iné deti v rodine, spolužiakov, susedov),
- ďalšie možné obeť toho istého páchatel'a,
- ľudí, ktorí prežili podobné skúsenosti,
- širšie okolie obete a príbuzných (školské a mimoškolské prostredie).

Citlivý výber informácií a spôsob ich podania je dôležitý preto, že:

- môže ohroziť bezpečnosť iných detí, napr. ak by z textu nepriamo vyplývalo, kde bývajú alebo kam chodia do školy,
 - môže zneužiť traumatizujúci zážitok aj iných detí, ktoré boli svedkami násilia,
 - môže spôsobiť sekundárnu stigmatizáciu rodinných príslušníkov, ktorí za násilie nenesú vinu, ale sú s prípadom verejne spájaní,
 - môže spôsobiť sekundárnu traumatizáciu ďalších preživších, ktorí sa v texte spoznajú alebo sú médiami priamo/nepriamo kontaktovaní.

Praktické odporúčanie:

- Nepoužívajte detaily, ktoré umožnia identifikovať obeť, alebo jej okolie.
- Uvedomujte si, že príbeh jednej obete môže aktivovať bolesť mnohých iných, ktoré sa s témou stotožnia.
- Pri písaní článku zvážte, či by bol text rovnako zrozumiteľný aj bez uvádzania konkrétnych detailov, ktoré môžu ubližovať iným deťom alebo rodinám.

Ako reagovať na komentáre pri témach o násilí na deťoch

Komentáre pod príspevkami o násilí na deťoch môžu mať veľký dopad – pozitívny aj negatívny. Môžu podporiť solidaritu a pochopenie, ale aj prehĺbiť traumu, znížiť dôveru v systém alebo šíriť nepravdivé informácie.

Pri moderovaní komentárov alebo reagovaní na ne odporúčame:

- Neignorovať útoky, zľahčovanie alebo obviňovanie obetí – je dôležité ich korektne vyvrátiť a zastaviť,
- Neviesť „boj“ v komentároch, ale pokojne odkázať na fakty, odborné zdroje alebo pravidlá slušnej diskusie,
- Vyjadriť podporu obetiam – napríklad krátkym komentárom „Ďakujeme, že ste prehovorili“, „Ste odvážni“,

- Pripomínať zdroje pomoci – linky dôvery, organizácie, podporné služby,
- Vytvárať komunitu rešpektu – ak správca alebo autor článku aktívne kultivuje diskusiu, znižuje sa výskyt toxických reakcií.

Správcovia diskusií a stránok by mali aktívne:

- moderovať komentáre – najmä tie, ktoré obviňujú obeť, relativizujú násilie alebo podnecujú nenávisť,
- odstraňovať toxický obsah, ktorý môže traumatizovať čitateľov (vrátane detí),
- poskytovať priestor pre odborné a konštruktívne reakcie,
- vytvárať bezpečné online prostredie, kde sa citlivé témy riešia s rešpektom.

Slovník pojmov – komunikácia o násilí na deťoch

Tento slovník je určený pre verejnosť, médiá a autorov obsahu, ktorí komunikujú tému násilia na deťoch. Jeho cieľom je zabezpečiť presné, citlivé a etické pomenovanie javov, ktoré sa týkajú ochrany detí, a podporiť zodpovednú komunikáciu v tlači, televízii, online aj na sociálnych sieťach.

Násilie na deťoch: Akákoľvek forma fyzického, psychického, sexuálneho násilia alebo zanedbávania, ktorá vedie k ujme na zdraví, vývine, dôstojnosti alebo bezpečí dieťaťa.

Fyzické násilie: Úmyselné spôsobovanie telesnej bolesti alebo ujmy dieťaťu, napr. bitie, pálenie, škrtanie.

Psychické (emocionálne) násilie: Zraňovanie dieťaťa urážaním, ponižovaním, vyhrážkami či ignorovaním.

Sexuálne zneužívanie detí: Akékoľvek sexuálne správanie smerované voči dieťaťu zo strany dospelého osoby.

Materiál zobrazujúci sexuálne zneužívanie detí: Obrazy alebo videá dokumentujúce zneužívanie detí. Ide o presnejší a citlivejší pojem, ktorý nahrádza zastaraný a nevhodný výraz „detská pornografia“.

Zanedbávanie dieťaťa: Neposkytovanie základných potrieb – jedla, bezpečia, zdravotnej starostlivosti atď.

Domáce násilie: Násilie v rámci rodiny, ktorého obeťou alebo svedkom je dieťa.

Obeť: Dieťa, ktoré utrpelo ujmu v dôsledku násilia alebo zneužitia.

Preživší / preživšia: Osoba, ktorá prežila násilie a aktívne sa s ním vyrovnáva. Ide o synonymum pojmu „obeť“, no zatiaľ čo „obeť“ zdôrazňuje utrpenie, „preživší“ kladie dôraz na silu, odolnosť a proces zotavenia.

Ochrana identity: Zásada nezverejňovať údaje, ktoré môžu viesť k identifikácii dieťaťa. Táto povinnosť je zakotvená aj v právnych predpisoch s cieľom chrániť súkromie a bezpečie dieťaťa.

Senzáciečnosť: Šokujúce, dramatizujúce alebo prehnane spracovanie tém, ktoré zraňuje obeť.

Sekundárna viktimizácia: Ublížovanie obeti počas vyšetrovania alebo medializácie jej prípadu. Opätovné ubližovanie obeti cez opakované prežívanie traumy napr. v médiách alebo na výsluchoch.

Informovaný súhlas: Dobrovoľný a vedomý súhlas so zverejnením údajov o dieťati v médiách, udelený po poskytnutí všetkých podstatných informácií.

Participácia detí: Právo detí vyjadriť sa k veciam, ktoré sa ich týkajú, primerane ich veku a schopnostiam.

Grooming: Získavanie dôvery dieťaťa s cieľom jeho budúceho zneužitia, často online.

Obchodovanie s deťmi: Nezákonný predaj, preprava alebo získavanie detí za účelom vykorisťovania.

Týranie: Systematické, opakované násilné alebo kruté zaobchádzanie s dieťaťom.

Bezpečnostný plán: Súbor opatrení na ochranu dieťaťa pred ďalším násilím alebo ohrozením.

Najlepší záujem dieťaťa: Zásada, podľa ktorej sa pri každom rozhodnutí, ktoré sa týka dieťaťa (v rodine, v škole, v súdoch, v médiách), musí zohľadniť, čo je pre dieťa najbezpečnejšie, najvhodnejšie a najviac podporujúce jeho zdravý vývin, dôstojnosť a budúcnosť.

V kontexte médií to znamená:

- chrániť súkromie dieťaťa,
- vyhnúť sa medializácii, ktorá by ho mohla poškodiť,
- informovať tak, aby to viedlo k ochrane a nie k ubližovaniu.

Táto zásada vychádza z Dohovoru o právach dieťaťa OSN a má byť hlavným vodidlom pri každom kontakte s dieťaťom – priamom aj nepriamom.

Rýchly checklist

☐ Je použitý presný a rešpektujúci jazyk?	☐ Obsahuje článok informácie o možnostiach pomoci?
☐ Nepôsobí to, akoby dieťa bolo spoluvinníkom alebo súhlasilo s násilím?	☐ Sú v texte kontakty na linky pomoci, krízové centrá alebo iné zdroje?
☐ Je vina správne pripísaná páchatelovi?	☐ Použil/a som citlivý jazyk podľa preferencie obete (obet'/preživší)?
☐ Jasne z článku vyplýva, že násilie spáchal dospelý alebo iný páchatel, nie dieťa?	☐ Nevnučujem označenie, ak je známa preferencia osoby?
☐ Je chránená identita dieťaťa?	☐ Používam správne odborné pojmy?
☐ Neobsahuje text žiadne údaje, podľa ktorých by bolo možné dieťa identifikovať?	☐ Zvážil/a som použitie výrazov ako „detská pornografia“ a ich vhodnosť v kontexte?
☐ Vyhýbam sa senzáciovosti?	☐ Kombinujem epizodický aj tematický prístup?
☐ Vynechal/a som detailné alebo šokujúce opisy násillia?	☐ Text obsahuje príbeh + vysvetlenie širších súvislostí?
☐ Ponúkam širší spoločenský kontext?	☐ Konzultoval/a som informácie s odborníkmi (ak je to možné)?
☐ Text objasňuje, že násilie na deťoch je systémový problém, nie izolovaný prípad?	☐ Overil/a som si fakty a odporúčania u relevantných odborníkov?

“Ak si nie ste istí, či je text dostatočne citlivý, nechajte ho pred publikovaním skontrolovať kolegom alebo odborníkom na detské práva.”

2025

Tento projekt je spolufinancovaný Európskou úniou v rámci Programu Slovensko.

www.employment.gov.sk

www.eurofondy.praca.gov.sk

www.nks.gov.sk

Spolufinancovaný
Európskou úniou

PROGRAM
SLOVENSKO

MINISTERSTVO
PRÁCE, SOCIÁLNYCH
VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY